

Geologische literatuur voor amateurs

J. Stemvers-van Bommel

De hoeveelheid geologische literatuur over de Alpen is uitputtend, maar lang niet alles zal de belangstellende leek aanspreken.

Het standaardwerk van dit moment – en waarvan voor deze uitgave dankbaar gebruik gemaakt is – is **Geology of Switzerland**, door R. Trümpy en mede-auteurs. Dezen veronderstellen bij de lezer een grondige kennis van geologische processen en structuren, zodat dit boek bij velen als moeilijk zal overkomen. Deel A bevat een samenvatting van de geologie van Zwitserland, Deel B geeft 7 geologische excursies kriskas door Alpen en voorland. Uitgever is de Schweizerische Geologische Kommission, via Wepf en Co, Basel/New York, 1980, prijs ongeveer f 135.

Wel op amateursniveau liggen o.a.:

M.A. König: **Kleine Geologie der Schweiz** uitg. Ott Verlag, Thun, een prettig leesbaar boek met vele verduidelijkende afbeeldingen. De kans is groot dat het uitverkocht is, maar wellicht is het hier of daar nog te koop. Ditzelfde geldt voor de alleraardigste deeltjes, bij mijn weten 9 in getal, van de **Geologischer Führer der Schweiz**, onder auspiciën van de Schweizerische Geologische Kommission eveneens door Wepf en Co uitgegeven (1967, 2e druk). Ze zijn geïllustreerd met profielen, landschapstekeningen en kaartjes en bevatten vele geologische routes.

In de serie Schweizerische Alpenposten heeft de Generaldirektion van de PTT te Bern een hele serie boekjes over de Alpenpassen uitgegeven, alle voorzien van o.a. een geologisch en topografisch kaartje, met wetenswaardigheden op historisch, geologisch, natuurhistorisch en landschappelijk gebied. Mij bekend zijn: **Lukmanier** (1948), **Sustenstrasse** (1948), **Klausenstrasse** (1949), **Simplon** (1950), **San Bernardino** (1951), **Furkastrasse** (1951), **Obertrogenburg** (1951), **Gotthardstrasse** (1951), **Ofenpass** (1955), **Majolastrasse** (1960), **Grimselstrasse** (1961). Ze kosten destijds enkele ZF per stuk.

Van de Alpenwandelaar H. Heierli verscheen in 1974: **Geologische Wanderungen in der Schweiz** (Ott Verlag, Thun) dat, in 1982 herdrukt, nog steeds voorhanden is. Prijs circa f 30, (244 pag.). In 1983 verscheen **Thieme's wandelgids van de Alpen** van H. Heierli. Deze Nederlandse bewerking is 424 pag. dik en kost f 72,50. Er staan ongeveer 100 wandelroutes in, over het hele Alpengebied verspreid, met kaartjes en vele kleurenfoto's. De nadruk ligt op het landschappelijke, maar de geologische aspecten worden ook aangestipt. Een recensie zal vermoedelijk in juni in *Gea* een plaats krijgen.

Onlangs verscheen **Geologie der Schweiz**, door T.P. Labhart, als Sonderband van Hallwag Taschenbücher, Bern, 1982, DM 19.80, klein formaat, 164 pag. Het kleine ogende boekje bevat kleurenfoto's en goed bij de tekst aansluitende afbeeldingen. Het staat propvol geologische achtergrondinformatie: over de tektoniek, de afzettingen, de morfologie, alles met zorg en toewijding voor de belangstellende leek uitgelegd. Excursies geeft het boekje niet; wel is er het een en ander over Alpenliteratuur te vinden.

Eveneens van 1982 is **Versteinerungen der weiteren Umgebung von Basel**, door R. Gygi geschreven, door het Naturhistorisches Museum Basel (Augustinergasse 2, H-4001 Basel) uitgegeven. Oblong formaat, 33 pag.

Het is bedoeld als leidraad voor de fossielentoonstelling van het museum. Uiteraard worden topstukken afgebeeld, in prachtige kleurenfoto's. De tekst is wat mager, de uitvoering perfect. Prijs 20 DM.

De laatste jaren zijn er vele tijdschriftpublicaties verschenen. We noemen eerst het kwartaalblad **Schweizer Strahler** van de Schweizer Vereinigung der Strahler und Mineraliensammler SVSM, dat tweetalig is: Duits en Frans.

Uit **Lapis** (Monatschrift für Liebhaber und Sammler von Mineralien und Edelsteinen), uitg. Chr. Weise Verlag, Oberanger 6, 8000 München 2, BRD, vermelden we enige artikelen over Alpiene gebieden: Mineraliensuche zwischen Zermatt und Saas Fee, door G. Gnehm, *Lapis* jg. 4, nr. 6 (1979); Val Malenco, door F. Bedogné, id. jg. 5, nr. 6 (1980); Das Binntal, door S. Graeser, id. jg. 6, nr. 12 (1981); Valle d'Ossola, door S. Weiss, id. jg. 8, nr. 12 (1983).

Ook in **Gea** lieten we ons niet onbetuigd. In jg. 5 nr. 2 (1972) verscheen: Mineralen van Zwitserland (vooral het gebied Zermatt-Saas Fee), door W.J. Lustenhouwer; Rekspleetmineralen in de Alpen, door J.H. Brons, jg. 8, nr. 3 (1975) en: Lengenbach, door J.H. Brons en W.J. Lustenhouwer, jg. 8, nr. 4 (1975).

Kaarten

Zeer gedetailleerd is de **Geologische Karte der Schweiz**, 1 : 500.000, in 1980 uitgegeven door de Schweizerische Geologische Kommission. Voor degene die (bijv. aan de hand van deze *Gea!* op zijn tochten wil weten in welke formatie hij zich vindt is deze kaart van grote waarde. Prijs circa f 53,—.

Tektonische Karte der Schweiz, 1 : 500.000, uitgave en prijs als vorige. Hierop zijn de tektonische eenheden en structuren terug te vinden.

Topografische kaarten zijn er te kust en te keur, zoals de **Landeskarte der Schweiz**, uitg. Bundesamt für Landestopographie, Wabern, schaal 1 : 100.000. Voor bergwandelingen zijn de 1 : 50.000- of 1 : 25.000-schaal beter geschikt. Ze zijn ter plaatse zeker verkrijgbaar. In Nederland is o.a. het Zwitserse Verkeersbureau, Koningsplein 11 te Amsterdam goed gesorteerd.

Musea

Grote geologische musea in Zwitserland zijn o.a. dat van Bern (Nat. Historisches Museum, Bernastrasse 15) en van Basel (Nat. Historisches Museum, Augustinergasse 2).

Omdat kort geleden een uitgebreide opsomming van geologische musea is gepubliceerd moeten we hiernaar verwijzen. De meeste Zwitserse musea staan vermeld in *Gea* jg. 15, nr. 4 (1982), een aanvulling is te vinden in *Gea* jg. 16, nr. 4 (1983).